

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

ELŐFIZETESI ÁRAK:

HELYBEN:		VIDÉKEN:	
1 óra	1:50 K	1 óra	2 K
1 évre	4:50 K	1 évre	6 K
1 évre	9 K	1 évre	12 K
1 évre	18 K	1 évre	24 K

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-ter 1.

A béke galambja.

A vérzivataros világ felett megjelent a várva-várt béke fehér galambja. Gyönyörű fehér madár, szívünk repes a látásán, túl áradó örömeiben. Hivatalos írás tudatta, hogy a központi hatalmak képviselői Breszt-Litowszkban Ukrajnával az új orosz köztársasággal a békét megkötötték, Oroszországgal való hadállapotunkat pedig megszüntették. A békére vágyók reménykedő szívek üdvözlik az édes híradást, abban a reményben, hogy sem a hivatalos, sem a nem-hivatalos világban nem akad senki, aki a békegalambot elhessegeti.

A háború haldoklik; minden jel erre vall. Nincs mentés. Meg kell halnia. Nem csak azért mondjuk ezt a prognoszticont, mert kívánjuk a szörnyeteg halálát; hanem azért, is mert látjuk a csánhatatlan jeleket.

Ezen jelek egyike a hídát viselő államok képviselőinek hivatalos nyilatkozata. Az egy Clemenceaut kivéve egy sem csörteti a kardot. Valamennyi elfogadja a megértés gondolatát, mint a bekeszerződés alapját. Ez a jel azonban maga is csak tünet. Az intézők, akik csak közvetve érzik a háború nyomorát, testi és lelki inséget, felkiáltás nélkül a „győzelmes béke” gondolatával. És pedig nem az általános, tehát mindenkire egyaránt győzelmes béke hanem a saját külön győzelmes béke vágyával és reményével.

Az elemi, az általános békevágy, sőt itt-ott már a vágy fokát meghaladó békeakarát, mely a tömegek, az igazi erők felett urrá lett, a mely akarattal soká dacolni a belső bozítás mindennél nagyobb veszedelme nélkül nem lehet. Hiába a kámför-injekció. Ez előreláthatólag csak hosszabbítja a halálosan beteg háború életét, de meg nem menti.

Nem azért haldoklik a háború mert a harcéri események halálosan megsebeztek, hanem azért, mert a vére megromlott. Az idő és az a tény-

rontotta meg, hogy nem zsoldos, hanem mindenütt az egész nép harcol. A korábbi időkben lehetett hét, tíz, tizenöt és harminc éves háboruk, mert azokat a népeknek csak a bűnéik viselték. Kimeríthetetlen tartalékok állottak a töredékek mögött; ma minden erő egyszerre pusztul. Innét a lelki és gazdasági kifáradás, kimerülés és felkészületlen békevágy, mely éppen olyan egyetemes, amennyi egyetemes a háborúban való részvétel.

A Hadseregélyőz teaestélye.

Rövidkivül nagy érdeklődés előzte meg a Hadseregélyőz február 9-iki teaestélyét. Négy szomorú háborús esteztendő után először nyílt alkalma Székesfehérvár uriférfaiságának, hogy farsangi szórakozásban lehessen része. A véletlen is segítette emellett a hangulatot magán a hír, Ukrajnával megkötötték a békét. Megjelent az első békegalamb, lett nagy öröm s a jökevény a legteljesebb feszültséggel urrá lett a helyeken.

Az estély délután 5 órakor kezdődött. Rövidesen szünetelt megjelent a Vörösmari-kör összes helyeségei. Lánykák tarka serege sűrűn forgott, s kínált teát jobbra-balra; majd cigarettát araszított, vacsora, pezsgő bor, sörjeget két iparkodott eladni. Kedves volt a látvány, mint folyt a nemes versenyzés közük hogy ki ki minél többet gyűjtson a jótékony cél érdekében. Rózsás pie állt ki a lányok arcára, mikor Pozsár Lajos cigányzenekara vacsora után a talp alá való magyar nótákra rendeződött. Legtöbb lánynak első mulatága volt ez estén, előlük még ismeretlen mámor volt erőt lelkükön.

Nem hagyhatjuk említés nélkül az est műsorán szereplő kis gyermekek tincprodukciónját sem. Czogler Klári, Szűts Tamás, Riffner Klári, Keller Laci, Köszter Évike, Köves Bandika táncoltak.

Nem győzött a községben nekik gyönyörködni, s a tetszés nyilvánítás egész áradatát zúdította rájuk. A táncokat Váradi Iszós színművész tanította be.

Az est fényét emelte gróf Károlyi József főispánnak és családjának jelenléte. Ismét tanújelét adta főispánunk megja-

lásásával annak, amivel már az első pillanatban sikerült az egész város és vármegye közönségének szeretetét megnyerni, hogy együtt tud velünk örözni. Jelen volt Géczy Kálmán tábornok is a tisztikar élén.

Elmondhatjuk, hogy a Hadseregélyőz teaestélye varakozáson felül sikerült minden tekintetben. Elismerés illeti ezért Szűts Jenő alispánját. Heltay Jenőné főbíróját, Grünfeld Pál nagy birtokosát és valamennyi hölgy tagját a Hadseregélyőznek, kis ajándékkal a jótékony cél érdekében ádották. Az anyagi eredmény munkájukhoz méltó is lett, az est tiszta jövedelme 15000 korona körül jár.

A „többtermelés” Ausztriában.

A Gazdák Lapja írja: Az osztrák birodalomban nem beszélnek annyit a termelésnek fejlesztéséről, vagy a „többtermelésről”, ahogyan a merkantilista rossz magyarsággal mondják, mint nálunk, de sokkal többet tesznek érte. Az osztrák földművelésügyi miniszter mint a Neue Frei Presse írja — a napokban nyújtott be törvényjavaslatot műtrágya készítésére alkalmas foszforsav-tartalmú anyagok előállításáról a birodalmi gyűlésen.

E törvény értelmében foszfor-tartalmú állati és ásványi anyagokat az állam részére tartandó vissza, hogy az műtrágya gyártására használja föl azokat s ezzel a föld termőképességét az előminyerés és takarmánytermelés országosra fokozhassa. Az állam ezen anyagokat kivonja a spekuláció köréből, mely a termelés fejlesztésének útját állja. A háborús viszonyok folytán előállított műtrágya hiánya, mely a gazdák legjogosultabb igényeinek a kielégítését is lehetetlenné tette, arra késztette a kormányt, hogy az 1918. első felében termelendő tomesalak nagyobb részét mellányos ártékesítés végett az Osztrák Mezőgazdasági Szövetkezetek Általános Központjának engedje át, hogy az a tekintélyes mennyiségű műtrágyakészítélet a kisgazdák szövetségével s egy részét a nagyobb birtokosok egyesületével újan ossza szét a gazdák között. A fennmaradó kisebb rész jut csak a szolidabb kereskedelmi cégek kezébe, de azzal a kikötéssel, hogy azt közvetlenül mezőgazdasági cégek részére kötelesek kiszolgáltatni.

A mezőgazdasági „többtermelés”

előmozdításának ez a módja mindenesetre komolyabb törekvésre vall, mint a nálunk megnyilatkozó „többtermelés” agi-fáció, melynek mozgatói a bankok és kartellek körében — már akkor fölajdultak, mikor az állam elég szerény keretekben csak egy műtrágyagyár fölállítását határozta el, azt is egy bank társaságában.

Hány cseh katona ment át az ellenséghez?

Röviddel ezelőtt szenzációs könyv jelent meg Párisban dr. Benes Eduard volt prágai egyetemi tanár tollából, aki jelenleg a párisi „cseh tót nemzeti tanács” főtájkára. A könyv valóban tárháza olyan okmányoszerű bizonyítékoknak, melyek rákötik világításban igazolják a csehek árusításának tervszerűségét.

Dr. Benes a legszembetűnetesebb leplezetlenséggel beszél arról az összeesküvésről, amelyet a csehek nyomban a háború kitörése után a monarchia ellen szőtték. Aztán írja, hogy egy általános ellenséges érület lepte meg az egész cseh népet. Miután a cseh ellenségesség kijött a forradalom lehetetlen volt megkell, letelegedni a passzív magatartással. Valamennyi cseh párt elhatározta, hogy a hűségét a monarchiával szemben feladja. Az újságok ellenséges cikkeket közöltek, a lakosság nem jögzelt hadikölcset, nem szállított élelmiszert, hogy a monarchia „pénzügyi és gazdasági esődője” előidőzzék. Amivel azonban Benes a legjobban eldicsekedik, az a cseh katonák magatartása. A cseh katonák — írja — rendszeresen megtagadták a harcélre való indulást és ha mégis oda kerültek, megtámadták a harcban való részvételt.

Benes nyomatékkal figyelmezteti az entente-t, hogy mily nagy részük volt a háború első évében a cseheknek abban, hogy a monarchia hadserege vereséget szenvedett.

Básczán jelöli meg Benes a 11, 28, és 36, ezredeket és megemlíti, hogy mikor az utóbbiak akart menni az ellenséghez, orosz gárda ketonaság és magyar honvédek kereszt tűzbe került. Számítás szerint 600.000 cseh tót katonából az 1916. év elejéig 350.000 adta meg magát az oroszoknak és a szerbnek. Azt sem hagyja megemlíteni nélkül, hogy ez az árulás tette lehetővé az oroszoknak a Galiciából való kedvező visszavonulást és okozta az osztrák magyar sereg tomasovi vereséget.

HIREK.

— Előléptetések. A vallás és Közoktatásügyi m. kir. miniszter Pék János felső kereskedelmi igazgatót, valamint Veres József helyettes igazgatót és Kunos Gyula tanárt a hetedik rangosztály első fokozatába léptette elő.

— A közéletmezési bizottság vasárnap délelőtt ülést tartott. Elhatározták hogy küldöttségileg gróf Károlyi József főispán vezetésével fel fogják keresni a közéletmezési minisztert és kérni fogják a sertés ügyben a város jogos igényeinek figyelembe vételét.

— A kereskedők és a város. Általános a panasz, hogy a városi bizottságban nagyon kevés kereskedő foglal helyet, pedig az adók jórésze épen a kereskedők vállára nehezedik. Szigethy Miklós indítványára a kereskedelmi társulatban elhatározták, hogy e célra szervezkednek s evégből egy előkészítő bizottságot küldenek ki, melynek tagjai a következők: Szigethy Miklós, Weisz Miksa, Enyingyi Wertheim Pál, Karl István, Oliner Mór, Schnelzer Nándor és Veres József.

— Felhívás az adózók közön séghez. A városi adóügyi számvonosság felhívja az érdekelt adózók közönség figyelmét arra, hogy Székeshérvár szab. kir. város területén időközben keletkezett üzletek és hasznahajó foglalkozások után 1917. évre a III. oszt. kereseti adóra vonatkozó adóki-számítási javaslatokat kitüntető póllajstrom 8 napra a városháznál (földszint 2. szám) közszemlére kitétetvén, azt a közszemlére kitétel alatt bárki megtekintheti s észrevételeit a helybeli m. kir. pénzügy-igazgatósághoz írásban benyújthatja. A kiszámítási javaslatok bizottsági tárgyalása a helybeli m. kir. pénzügyigazgatóság épületében I. emelet 22. szám alatt naponta délután 2 órától kezdve fog a következő napokon megtartani: febr. 18-án a lajstrom 1—127, 19-én " 128—166, 20-án " 167—205, 21-én " 206—240, 22-én " 241—487.

tétele alattiak. A városi adóügyi számvonosság erre az adókievési tárgyalásra az érdekelt adózókat külön vétés meghívóval is meg hívja.

— Székeshérvári szabadalom. Varga János székeshérvári műlakatos mester, aki eddig egy nagy budapesti gyárnak volt vezetője, egy kilincskészülékre szabadalmat nyert. A szabadalmazott kilincs szerkezettel pályázott is, és a kereskedelmi miniszter juttatással tüntette ki az igyekvő fiatal iparost.

— A III. osztályú kereseladó módfelett sújtja a kereskedőket, úgy hogy egyesek adóját több száz perccenttel is felemelték. A kereskedők ez ellen erőlyesen állást kívánnak foglalni és a kereskedelmi társulatban mozgalmat indítottak a sérelmek orvoslására. Első sorban aziránt kívánnak lépéseket tenni, hogy a kivét, valamint felzáruló bizottságokban a kereskedők is képviselve legyenek. Ebben a dologban a poigár mester közbenjárásához is fordulni fognak.

Megszűnt az Oroszországgal való hadiállapotunk.

Lapunk zártakor a miniszterelnökség sajtóosztályától kaptuk e fávíratot: **Breszt-litovszkban** „a bizottság mai ülésén közölte az orosz delegáció elnöke, kormányának megbízásából, hogy Oroszország a formális békeszerződés mellőzésevel a hadiállapotot befejeztnek tekintti és elrendeli az orosz haderők teljes és rögtönös le-szerelését. Ebből a helyzetből

következőleg: a központi hatalmak és Oroszország között kölcsönös diplomáciai konzuli, jogi és gazdasági összeköttetésről szóló megbeszélésekre vonatkozóan Trockij az érdekelt kormányok közvetlen összeköttetéseket és a központi hatalmak Péterváron levő bizottságainak közvetítésével való összeköttetést ajánlja.”

— Segítségért. Egy végső nyomorban levő család kiált segítségért a jószívű emberekhez. Az apa évek óta beteg, fordulni sem tud, az anya is ágyban dült. A betegnek gondozója a legidősebb fiú, aki 13 éves kivül van még 5 kisebb gyerek. Fűtetlen szoba, végleges elhagyott ágy. Adományokat kiadóhivatalunk (Egyházmegyei nyomda) közvetít s lapunk nyújtja.

— Drága a föld. Köztudomásu, hogy a föld ára, mint a léghajó, úgy emelkedik mind magasabbra. Azt hiszik azonban, hogy a legdrágább földeknél is az elsőközt szerepel az a somogyihíti s a falutól távol eső egy katasztális hold föld, amelyet egy gazdaember 7620 koronáért vett meg, mert szomszédos a birtokával. Hol áll meg ez az áremelkedés?

— Ujabb adományok a hadi gondozónak. Ujabb a következő adományok folytak be a hadigondozó bizottsághoz: 200 koronát adományozott a Schätzer Jakab fiaik cég, 50 koronát pedig Grünfeld Pálné (másodsor, Weisz Miksa és Felmayer István és fiaik cég). E nagylelkű adományokért ezután is igaz köszönetet mond a hadigondozó bizottság nevében Szőgyény Marich Julia elnök. Székeshérvár, 1918. február 9-én.

— A kizsárolt föld. Általános a panasz, hogy a munkaerő hiánya miatt országszerte műveletlenül hagyják egyes vidékek lakói a háboru alatt földjeiket. Részben a termények árainak nem a termelő szájaíze szerinti megállapítása, részben az állandó rekvizitások miatt inkább takarmányonvényeket, konyhabakertészeti dolgokat ültetnek földjeikben, de igen sok esetben teljesen műveletlenül, paragon hagyják azokat aherni. S most olvassuk hogy az álménetgazdasági miniszteriumban a mezőgazdasági érdekékviseletek bevonásával szakértekezlet volt, melynek során az a nézet alakult ki, hogy a háborus gazdálkodás folytán kizsárolt föld termőerejének pótlása s a termelőképeség fokozása érdekében legalább kétszerannyi szuperfoszfátra lesz szükségünk, mint az utolsó békeesztendőben. A mezőgazdák s műtrágyagyárak kérék, hogy a kormány a nyers foszfát szállítása érdekében a békéltárgyalások során tegye meg a szükséges lépéseket.

— Elveszett szomszár a teaestélyen a Vörösmarty körben egy fekete ezüst fliteres sál. Kéri aki tévedésből elvitte a sált, a villanygyárba vigye vissza a jogos tulajdonosának.

— A csomagok hazaszállításá- ra. A posta igazgatóság megszűntette a csomagoknak házbam való kézbesítését, mert a vállalkozó a fuvarozásért túl magas árakat követelt. Miután ez az intézkedés a kereskedők kárával jár, a kereskedelmi társulat lépéseket tett a postai főnöknel, hogy ezt a közbenségre is sérelmes intézkedést visszavonva, a csomagokat ismét házhöz szállítsák.

— Mikor a holtinak hitt férj hazatér. Kassáról írják: Egy kassai uriember a háboru során házaságot kötött egy urinóvel, akinek katonaiszt férje hivatalos okmányok tanúsága szerint hősi halált halt. A házaságból gyermek is született már. Az elesettnek hitt férjől most távirat érkezett, melyben közli hogy megszabadulta hadifogságából és ubanvan hazafelé.

— Kőhőges ellen kitűnően bevált háziszert a Störk-pasztila. Egy doboz ára 1 korona. Kapható: Szűts Róbert Károly király téri gyógyszerüzében.

— Széplő, májfött pörse- nést arclisztatlanság ápolására híztos hatásu szer a „Korona tejkrém” (ezelőtt Crème de Laktine), mely párszort használat után az arcbarsonysimává és hűtőhőrré teszi. Egy kis tégely 1.50 K, Nagytégely 3 K. Kapható Szűts Róbert gyógyszerüzében.

Színház.

A szablonok elrablását, ezt a pompás régi bohózatot újítottak fel színészeink szombaton. A darab egy vidéki szerző keserveit tárgyalja, akinek darabját a közönség kegyetlenül kifütyüli, de a végén kislú, hogy a darabnak még is sikere volt, mert mikor az igazgató látja, hogy az unalmas dráma nem tetszik, folytatja az előadást egy másik darabból. A mulatságos helyzeteken jól mulatott a közönség és a színészek pompásan ját szították hálás szerepeiket. Gulyás kitűnő figurát csinált a ripacs di

rektor szerepéből, Ligetin is soka kacagtak mint szerzőn, Majthény nyílt tapsot kapott temperamentumos játékaért, de jó volt Gulyás né Brádi, Wirth Sári és Ardó Büske játéka is. A darabot szivessebben látnánk másoron, mint sok áres, izléstelen táncos operettet.

Fodor Oszkár a konzorcionárius színtársulat igazgatója a jövő színtársulatra a mojsáni színtársulat tagjai közl eddigi szerződöttele Vida Ilius szubrettrprimadonnát, Falusi Istvánt, Ligeti Lajost, Gulyás Menyhértet és nemj, továbbá Andor Zsigmond karnagyot. Uj tag eddig Vécei Ilona drámai hősnő és anyaszínésző a temesvári színtársulattól. A többi szerződöttes fo lyamatban.

Heti másor:
Kedden: Három a kis lány.
Szerdán: Vagyáros.
Csütörtökön: Vandergold k. a.
Pénteken: Hajduk hadnagya.
Szombaton d. u.: Heidebergi diákiélet.
este: Hajduk hadnagya.
Vasárnap d. u.: A románc.
este: János vitéz.

APRÓNIBETÉSEK

Egy gazdálkodásra alkalmas nagy ház és egy fél buzaöld a vizmosásban. Tudakozódni lehet Zámoly utca 29.

Sütő utca 16. sz. ház szabadkézből eladó. Tudakozódni lehet ugyanott.

Kiseb bejáróteány délelőtti órákra felvétetik. Zrinyi utca 12. szám alatt.

Három buzaöld kiadó. Tudakozódni lehet Alsókirálysor 11. sz.

Házeladás. Barmely igényű magánlakásnak, üzletnek, vagy vendéglőnek alkalmas ház eladó. Cim a kiadóhivatalban.

A „Kalapács” vendéglő, házal egyútt eladó. Hét utcai szoba, kerthelyiség, üzletnek, vagy italkimérés, kitűnő forgalmu helyen. Pálya-utca 12.

Arónia-színház

Hétfőn és kedden, Február 11 és 12 én: **Francesca Bertini** főszereplésével a **DIADALMAS ASSZONY !!** Dráma hat felv. Hushagyó kedden 3 előadás 5, 7, 9 kor. Rendes helyárak.

HÉTFŐN: Irodalmi filmatrakció! **KEDDEN:** **ELSŐ MIKSZATH-FILM!**
SZENT PÉTER ESERNYŐJE
Mikszáth Kálmán regénye 4 felvonásban.
Főszereplők: Lenkefy Ica, Rátkai Márton, Várkonyi Mihály, Huszár Károly.
Előadások Hétfőn 6 és fél 9 órakor. Hushagyó-kedden fél 6 és fél 9 kor. Rendes helyárak.